

Driftsplan For Bognavassdraget

1. INNLEDNING

1.1 Overordnede rammevilkår

Etter § 25 i den nye "Lov om laks- og innlandsfisk" av 1. januar 1993, er det fiskerettshaverne som har hovedansvaret for utarbeidelse av driftsplaner for fisk..

I Direktoratet for naturforvaltning sin «Prosjektplan 1996 - 2006 slås det fast: «Framtidas forvaltning av de utnyttbare fiskeressursene legges det fra myndighetenes side opp til at rettighetshavernes rolle og ansvar skal styrkes betydelig».

I det ligger at myndighetene forventer at rettighetshaverne skal ha et praktisk og finansielt ansvar for forvaltningen av fiskeressursene, som står i forhold til deres eksklusive rettigheter og økonomiske interesser. De skal organisere seg i fellesorganer for vassdrag og gå sammen om felles stamme-/bestandsvis driftsplanbasert forvaltning av fiskeressursene.

Overordnet målsetting i planarbeidet skal være:

- Å legge opp til tiltak som kan bevare eller forbedre fiskeressursene i vassdragene
- Utnytte ressursene som en del av næringsgrunnlaget i landbruk og bygdeturistnæring innen rammen for bærekraftig bruk
- Legge tilrette for et variert og attraktivt fisketilbud

Driftsplanen er ment som et redskap for å nå de målsettinger grunneiere/rettighetshavere har i sitt arbeid med næringsmessig utnyttelse av fiskeressursene gjennom bærekraftig høsting.

Driftsplanen er underlagt overordnet lovverk. De tiltak som ønskes gjennomført, må følge de lover og forskrifter som gjelder og følge ordinær saksgang før utøvelse.

1.2 Driftsplanprosessen

Driftsplanarbeidet ble igangsatt 17. november 1997 etter initiativ fra Bogna elveeierlag.

I 1999 ble et driftsplanutvalg oppnevnt, utvalget består av styret i laget: Kjell Stendahl, Torgeir Flak og Morten Aasheim. Kjell Stendahl har arbeidet med statusdelen av planen, og styret har gjennomgått målsettinger for laget investeringer og fremdriftsplan. Styret er ansvarlig for planen, som legges fram for Namsos kommune og årsmøte.

Driftsplanutvalget har hatt ansvaret for innhenting av nødvendige opplysninger og framstilling av planen. Dette har skjedd i nært samarbeid med prosjektleder Stig Gorseth fra Skogeierforeninga Nord, som har vært og koordinator under første del av driftsplanprosessen.

Driftsplanen for Bognavassdraget er ikke en permanent/statisk plan, men et grunnlag for å systematisere felles oppgaver og problemstillinger som gjelder forvaltning og utnytting av Bognavassdraget som lakseførende vassdrag. Driftsplanutvalget valgte en arbeidsform hvor

Fisket i den lakseførende del av Bogna forvaltes av Bogna Elveeierlag. Grunneierlaget ble startet i 1964 hvor alle grunneierne er med. Vassdraget er inndelt i 6 forvaltningsområder, og det selges kort i alle soner.

- Sone 1: Bangsund - Styggskjæret
- Sone 2: Styggskjæret - Bjønnaberget
- Sone 3: Bjønnaberget – Grense Andsjøen /Berre
- Sone 4: Grense Andsjøen/Berre - Sandåa
- Sone 5: Sandåa - Aunfossen
- Sone 6: Aunfossen - Langbakkfossen

Vassdragsbeskrivelse

Bognavassdragets naturlige nedbørsfelt er 465 km². Overføringen av Bangsjøens avløp til Snåsavatnet utgjør 146 km² av dette (32%). Gjennomsnittlig avløp for området er 47,5 l/sek pr km². Middel vannføringa før og etter reguleringen var henholdsvis 22 m³/sek og 15 m³/sek ved Bangsund. Det oppdemte magasinet er på 150 millioner kubikkmeter.

Bogna renner ut i sjøen ved Bangsund ca. 10 km sørvest for Namsos. Bogna er 45,5 km lang fra utløpet ved Bangsund opp til dammen ved Bangsjøen. Bangsjøen ligger 307 m.o.h. og er 21 km² stort. Bogna er lakseførende til Langbakkfossen 19 km opp i elva. På strekningen Bangsjøen - Spøtta (19 km) er vannføringen kraftig redusert (100% - 61%) og elva er forholdsvis stri med grovt bunnssubstrat (20 - 40 cm m/blokk). Mellom sideelva Spøtta og Aunfossen (7,5 km) renner elva i rolige partier avbrutt av tre fosser med terskelbasseng over fossene. Fra Aunfossen avtar fallet i elva og bunnssubstratet i elva blir finere. Fra Berre til Tronga (ca 10 km) er Bogna stille flytende og avsetningene i elvebassenget er meget finkornet (sand - grus). Gjennom Tronga renner elva med stor fart avbrutt av flere kulper i en liten canyon før dalen igjen vider seg ut mot sjøen.

Berggrunnsgeologi

Berggrunnen i Bognas nedbørsfelt er dominert av næringsfattige bergarter. For det meste brun - granitt som er noe omdannet til gneis (arkose).

Nord i Bangsjøen er det et felt av en noe rikere avsetningsbergart. Avrenningen fra dette området skjer etter regulering til Snåsavatnet.

Ved Sandåas utløp til Bogna er det en liten forekomst av kalkstein og dolomitt, som er mer næringsrik.

Løsmasser

Den marine grense i området ligger 170 - 180 m.o.h.. Det meste av Bognas nedbørsfelt består av morenedekke med stedvis stor mektighet og bart fjell. Ved Solum er det mektige breelvavsetninger med terrasseformasjoner. Fra Aunfossen preges dalbunnen av elveavsetninger. Løsmassene i området stammer i hovedsak fra de kambrosiluriske sedimentbergartene i sørøst. Løsmassene i området er mer næringsrike enn berggrunnen i området.

1992	10	13**	24	13**	13
------	----	------	----	------	----

*ikke eksakt mål for m²

**stasjon 2 og 4 endret i 1992

Ørret

År	Stasjon 1 fisk/100m ²	Stasjon 2	Stasjon 3	Stasjon 4	Stasjon 5
1990	0	0	0	4	0*
1991	0	0	0	3	0
1992	0	4**	2	3**	0

*ikke eksakt mål for m²

**stasjon 2 og 4 endret i 1992

Gyteforhold

Gyteforholda blir bedre med grovere bottenforhold som finnes i de øvre deler av elva, men det største vannarealet finnes nedenfor munningen av Sandåa.

Sideelva Myråa er en god oppvekst-elv, med mye lauvvegetasjon rundt.

3.1.2 Fangst og bestandsutvikling

Kristian Flak sier om fisket i Bogna:

«De første årene varierte utbyttet en del på grunn av for lite kjennskap til fiskeplasser og bitetider. Med bedre kjennskap til disse to viktige faktorer ble fangsten jevnt over ca. 100 laks på 2 stenger og på 4-5 uker og med en gjennomsnittsstørrelse på 5 kilo. Fra 1923 og til 1940 minket fiskemengden fra år til år. I 1927 ble det tatt 27 laks og i 1928 bare 14 stykker på 6 uker. Grunnen til minkingen må antas å være økning av antall kilnøter i fjordene. Den bratte nedgang i 1923 skyldes sannsynligvis at ukefredningen i 1917 ble redusert til 2 døgn, og at den stamfisk som det året skulle gyte i stor utstrekning havnet i kilnøtene, så det ble lite av den yngel som 5

Fiskestatistikk

De årlige laksefangstene har i følge offentlig statistikk steget jevnt fra 1930 til 1980 for så å falle etter 1980. Da opptak av fangststatistikk stadig er blitt bedre, ligger fangstene trolig høyere enn vist i tabell 1. særlig før 1985.

År	totalt kg laks/ørret	Antall : laks/ørret	Gjennomsnittsvekt
1969	472 (10)	243 (10)	1,9
1970	135	56	2,4
1971	369	212 (44)	1,7
1972	219 (10)	95 (15)	2,3
1973	307 (8)	134 (13)	2,3
1974	150 (12)	68 (16)	2,2
1975	80 (0)	38 (0)	2,2
1976	249 (5)	120 (11)	2,1
1977	182 (8)	393 (16)	2,2
1978	478 (18)	250 (31)	1,9
1979	694 (15)	390 (15)	1,8
1980	40 (6)	24 (11)	1,7
1981	409	195	2,1
1982	122	63	1,9
1983	163 (16)	70 (31)	2,3
1984	316 (45)	166 (80)	1,9
1985	460	313	1,5
1986	408 (39)	223 (73)	1,8
1987	1536 (13)	871 (26)	1,8
1988	726 (24)	368 (14)	2,0
1989	1363 (14)	615 (14)	2,2
1990	635 (22)	313 (38)	2,0
1991	457 (34)	368 (57)	1,2
1992	309 (115)	220 (217)	1,4
1993	1153	760	1,5
1994	680 (51)	512 (72)	1,6
1995	1815 (133)	1513 (190)	1,6
1996	638 (56)	389 (98)	1,6
1997	1015 (50)	681 (87)	1,5
1998	404 (46)	289 (95)	1,4
1999	496 (99)	342 (213)	1,5
2000	970 (72)	531 (105)	1,8
2001	833 (71)	542 (124)	1,5
2002	120 (14)	85 (22)	1,4
2003	453 (44)	295 (93)	1,5
2004	203 (18)	145 (30)	1,4
2005	626 (112)	443 (119)	1,4

I 2000 ble det registrert en oppgang på rundt 1000 laks i telleren i laksetrappa.

INNGREP I ELVA

I forbindelse med fløtinga i Bogna ble det på femtitallet utført en del arbeid i elva, utover dette er det gitt tillatelse til å ta ut en del elvesand i sone 4.(Berre)

VANNFØRING

Regulering av Bangsjøen

Reguleringen trådte i kraft i januar 1971. Bangsjøen er regulert 10 meter, hvorav 2 meter er senkning. Avløpet fra Bangsjøene er overført i tunnel til Bogna kraftverk ved Hammer i Snåsavatnet.

Bognavassdragets naturlige nedbørsfelt er 465 km². Overføringen av Bangsjøens avløp til Snåsavatnet utgjør 146 km² av dette (32%). Gjennomsnittlig avløp for området er 47,5 l/sek pr km². Middel vannføringa før og etter reguleringen var henholdsvis 22 m³/sek og 15 m³/sek ved Bangsund.

Elvestrekningen fra Bangsjøen til sideelva Spøttas utløp i Bogna er 19 km. Denne strekningen har fra 0 - 29% av den tidligere vannføringen. Umiddelbart nedenfor Spøttas utløp i Bogna utgjør restfeltet 48% av opprinnelig nedbørsfelt. Restfeltet utgjør ca 57% før innløp av Sandåa og 66% etter innløp av Sandåa.

For å holde vannspeilet i elva er det bygd fire terskler, alle ovenfor Aunfossen. De tre nederste tersklene ligger i overkant av større fosser, - Strandfossen, Langbakkfossen og Middagsfossen, og danner forholdsvis store terskelbasseng. Den øverste terskelen er den minste og ligger 4 km ovenfor Spøttas utløp i hovedelva.

På grunn av fare for sykdomsutbrudd er det avtalt med NTE muligheten for å slippe tilleggsvann . I 1995 ble det sloppet 40m³/ sek. i 3. timer,(stort damvatten) deretter 3.m³/sek. i ca. en uke. I 1997 ble det levert 2m³/sek. vatten i noen dager, da det sto mye fisk som ikke kom opp Aunfossen.

3.1.5 Kultivering

Utsetting av laks

Det har vært satt ut yngel i sideelver og bekker langs Bogna siden 1930-årene. Bogna elveeierlag har årlig fram til og med 1985 satt ut ca. 10 000 laksyngel ovenfor den lakseførende strekning. Laksyngelen er fordelt mellom Sandåa, Spøtta og Middagstjøna. Yngelen som er benyttet stammer fra kilenotfanget laks ved Otterøya i Namsenfjorden. Ved regulering av Bangsjøene ble regulanten pålagt å sette ut 6000 utvandringklare laks. De første åra etter utbygging ble smolten satt ut oppe i Bogna. Etter 1979 ble smolten satt ut i

ANDSJØEN**Nord 3428 m****Sør 2335 m**

Andsjøen	25/1	Statskog – Nord Trøndelag	50%
”	25/2	Kjell Stendahl	50%

BERRE**Nord 2148 m****Sør 4472 m**

Berre	26/1	Statskog Trøndelag/Møre	10/30
”	26/2	Knut Ivar Berre	9/30
”	26/3	Svein Nesjan	5/30
”	26/4	Kjell Stendahl	5/30
”	26/11	Alv Robert Berre	1/30

ROMSTAD**Nord 4460 m****Sør 2006 m**

Romstad	27/1	Øyvind Skjeltorp Romstad	13.76 %
”	27/2	Statskog Trøndelag / Møre	27.54 %
”	27/7	Ove Johan Romstad	13.76 %
”	28/1	Norske Skog Skogene	44.93 %

**ROMSTAD/
BERGSAUNET****Nord 5423 m****Sør 5424 m**

Romstad	28/2	Statskog Trøndelag/Møre
Bergsaunet	29/1	Norske Skog Skogene

RETTSTILSTANDEN

Generelt kan det sies at i Norge er fiskeretten i vassdrag nedfelt i grunneierretten og fastlagt i lov om **laksefisk og innlandsfisk** i § 1 (formålsparagrafen) og § 16 og 17. Grunneierretten til fiske er gitt med den rettsoppfatning at fiskeretten tilhører den eiendommen som har strandrett til vassdraget, men med unntak av de tilfellene der fiskeretten er skilt fra eiendommen tidligere, (før 6 mars 1964) eller fiskeretten er felles under samme gårdsnummer.

I Bogna er rettstilstanden gjennomgått flere ganger, siste gang i forbindelse med Bognareguleringen og erstatning for redusert fiske.

For hver sone selges fra 10 fiskekort og oppover pr. døgn,. Grunneieren kan fiske med ei stang alle dager på egen sone. Kortprisene var i 2000 kr.150 per. døgn. Årlig selges ca. 700 til 1000 døgnkort.

Det arbeides for å få salg til bedrifter, organisasjoner og lignende, der det er mulighet for utleie av hele soner som en pakkeløsning. Det finnes i dag 3 utleiehytter med til sammen 20 overnattingsplasser, disse eies og drives av grunneiere i dalføret.

Elveeierlaget står for alt salg av kort i den lakseførende delen av Bogna.

Fiskekort for SONE 1 og SONE2/sør selges hos: Bangsund Trafikksenter a/s Bangsund.

Fiskekort for SONE 2-6, selges hos: Kjell Stendahl Bangdalen.

Nettsalget er satt bort til Inatur Namsos

År	Antall kort	Pris pr. kort		Beløp (netto)
1966	183	5,-		915,-
1967	175	10,-		2.367,-
1968	204	15,-		3.060,-
1969	56	15,-		840,-
1970	300	15,-		4.500,-
1971	338	15,-		5.070,-
1972	472	15,-		7.080,-
1973	296	15,-		5.920,-
1974	175	15,-		3.500,-
1975	309	20,-		7.725,-
1976	333	25,-		8.325,-
1977	404	25,-		11.845,-
1978	355	30,-		10.659,-
1979	510	30,-		15.300,-
1980	166	40,-		6.640,-
1981	295	40,-		10.600,-
1982	129	50,-		6.450,-
1983	132	50,-		6.600,-
1984	214	1d - 50,-	1/2d - 30,-	8.360,-
1985	309	1d - 50,-	1/2d - 30,-	9.340,-
1986	223	1d - 75,-	1/2d - 50	11.182,-
1987	423	1d - 75,-	1/2d - 50,-	29.475,-
1988	378	1d - 75,-	1/2d - 50,-	26 350,-
1989	530	100,-		50.050,-
1990	501	125		46 967,-
1991	358	125		44.718,-
1992	294	125		36.730,-
1993	463	125		46.271,-
1994	455	130		47.265,-
1995	849	130		80.277,-
1996	814	130		74.573,-
1997	681	150/100		74.622,-
1998	638	150/100		69.565,-

3.2.5 Økonomien i elveeierlaget

Alt fiskekortsalg går gjennom elveeierlaget. En varierende del av omsetningen går til drift av laget. Fordeling av utbytte skjer i henhold til gjeldende fordelingsnøkkel, sist vedtatt på årsmøte i 1997. Utbetalingen skjer med 50% til fordeling med bakgrunn i kortsalget på det enkelte vald (sone) og 50% til fordeling etter meter elvestrekning i sonen.

Elveeierlaget fikk etter reguleringen av Bangsjøene tilkjent en erstatning for fisketrappa i Aunfossen.

Beløpet har vokst betydelig og avkastningen går til investering i elva, rentene avsettes til utbytte for eierne.

3.2.6 Betydning for lokalmiljøet

Bogna er kjent for laksefisket både lokalt men etter hvert også ellers i landet, og i utlandet. Bogna er bare i liten grad benyttet til rekreasjon, men elva har en del fine badeplasser som brukes av lokalbefolkningen og ellers fra området rundt Namsos.

Fra Aunfossen og opp til Solum har elva ett rimelig bra vannspeil, på grunn av de to tersklene. Men ovenfor Solum bærer elva preg av sterk regulering.

3.2.7 Oppsyn

Pr. i dag finnes ikke noe betalt oppsyn. Oppsynet baseres på selvjustis gjennom fiskernes aktivitet langs elva. Elveeierlaget har avtale med en av kortselgerne om ekstra tilsyn, mot godtgjørelse for arbeidet.

Politiet i Namsos har sporadisk vært noen turer i vassdraget

Tidligere var det en del garnfiske i elva men dette er ikke noe stort problem lenger.

3.2.8 KLEKKERIET

Klekkeriet er bygd på bygslet tomt ved Sagfossen i Sandåa, i stamfiskbygget er det i dag tre kar for oppbevaring av fisk og plass for oppbevaring av båter.

Klekkeriet er i dag utstyrt med 12 renner og 48 klekkebakker i tillegg er det god plass for foringskar.

Kostnader	: Bogna elveeierlag FMVA (fiskefondsmidler)
Gjennomføring	: Grunneierne

4.3. Terskler

Det er to typer terskler som er godt egnet for bruk i Bogna, betongterskel slik det var planlagt på Bjønnabergskjæret. Og en såkalt Sydve – terskel som samler vannet mot midten og virker dermed strømforsterkende.. Byggmateriale er naturlig stein/sprengt stein.

Ansvarlig	: Styret
Samarbeidspart	: NTE, NVE og FM
Kostnader	: Bogna elveeierlag, NTE Bognafondet og Fiskefondsmidler
Gjennomføring	: NTE og Bogna elveeierlag

4.4. Ungfiskregistrering

For å se om tiltakene i vassdraget får noen effekt for yngeltettheten, bør ungfiskregistreringer med el-apparat iverksettes. Det bør legges ut faste stasjoner i elva som avfiskes etter fastsatt program, for eksempel hvert annet år.

5. MÅLSETTING

Utvikle Bogna til en best mulig lakseelv, gjennom tiltak i den lakseførende del av elva.
 Utnytte Bogna med sideelver ovenfor den lakseførende delen, til oppvekstområde for yngel produsert ved lagets klekkeri.
 Legge vekt på størst mulig verdiskapning, både ved salg av fiskekort og tilleggstenester.

5.1. OVERORDNET TILTAKSPLAN

Sikre og utvikle produksjonsgrunnlaget.
 Vedlikeholde laksetrapp, og samle inn statistikk over lakseoppgangen.
 Måle vannstanden, (kan kobles til oppgangsstatistikk)

Bedre utnyttelse av klekkeriet, etterkontroll på utsettings plassene og prioritere gode oppvekstområder.
 El –fiske etter yngel, også egenprodusert yngel.
 Utvikle kompetanse ved klekkeridrift, tilby kompetanse på klekkeridrift til forskning med mer.

Øke kortsalget i soner med lite besøk ved bedre fysisk tilrettelegging, markedsføring og prising.